



Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju

Slekovec Drago, podpolkovnik VKJ

- **zadnji načelnik obveščevalnega centra v Ljubljani**



Major Drago Slekovec, 1940

(Vir: zasebni arhiv A. Slekovca)

V svoji knjigi *Legendarni slovenski obveščevalci*¹ sem leta 2011 podpolkovnika Draga Slekovca uvrstil med vrhunske slovenske vojaške obveščevalce. Na str. 302 sem zapisal:

*Predvsem sem želel predstaviti slovenske generale (admirale), častnike in podčastnike, ki so se izkazali kot uspešni obveščevalci, izvidniki in varnostniki, saj so zasedali tudi vodilne položaje – načelnika obveščevalne službe v generalštabih (feldmaršalporočnik Karel Tegetthoff v avstro-ogrski vojski ter generalpolkovnik Rade Pehaček in admiral Stane Brovet v JLA), med njimi pa je bilo tudi več uspešnih vodij vojaških obveščevalnih centrov (polkovniki Andrejka, Kopinič, Pirc in Kobal, **podpolkovnik Slekovec**, poročnik Kranjec) in vojaških atašejev (polkovnika Vauhnik ter Stropnik).*

¹ Marijan F. Kranjc, *Legendarni slovenski obveščevalci*, Pro-Andy, 2011 Maribor.

Predhodni publicistični zapisi o podpolkovniku Dragu Slekovcu

Revija *Naša obramba* je že med letoma 1971/72 objavila feljton (6 nadaljevanj) avtorja Radovana Timotijevića pod naslovom *Zadnji iz vohunske mreže »Cezar«*, v katerem je bilo netočno predstavljeno delovanje obveščevalnega centra Vojske Kraljevine Jugoslavije v Ljubljani, predvsem pa vloga tedanjega načelnika majorja Draga Slekovca in njegovega tajnega sodelavca Emila Wedama, poročnika Abwehra v Celovcu, in njegove prijateljice Marije Tomaševe.

Namreč, avtor, sicer znani srbski pisec monografij o partizanskih enotah, je po vsej verjetnosti vsebino povzel iz tedaj še tajnega arhiva Udbe o rekonstrukciji delovanja nemške in bivše jugoslovanske obveščevalne službe. Čeprav je vsebino dokaj všečno romaniziral, je vendarle zagrešil nekaj velikih napak. Poročnik Wedam je bil tajni sodelavec majorja Draga Slekovca, ki ga je dolgo časa pred tem pripravljal, kako bi ga »vgradil« kot prevajalca v Abwehrov obveščevalni center v Celovcu. Drugič, takratni jugoslovanski konzul v Celovcu (pa tudi v Trstu in drugih mestih) je bil častnik VKJ in samo »podaljšana roka« ObC v Ljubljani. In nenazadnje, poročnik Wedam in Marija Tomaševa nista bila ustreljena leta 1941, temveč 22. 7. 1943. Tudi sam naslov podlistka je neposrečen, saj je »Cezar« pomenil obveščevalni center v Celju, v katerega pa poročnik Wedam kot prevajalec ni bil vključen. Zdi se, da je avtor feljtona bolj mislil na Boška Lazića, orožnika v Celju, ki je bil kot zadnji nemški agent poslan v partizane, ujet in leta 1947 obsojen na smrt kot vojni zločinec. O njem je objavil tudi več fotografij.

Leta 2002 je dr. Jerca Vodušek Starič v knjigi *Slovenski špijoni in SOE 1938–1942*², na podlagi podatkov iz udbine rekonstrukcije o JOS (Jugoslovanska obveščevalna služba) fragmentarno navedla naslednje podatke:

- Str. 15: Dragotin (netočno, opomba MFK – Drago, tudi Dragutin) Slekovec, komandir obmejne čete v Žireh (netočno, opomba MFK – Logatec) 1930–1937 je izjavil: »Orožje za organizacijo istrskih beguncev je prihajalo neposredno od vojske«;
- Str. 126–127: Obveščevalni center VKJ se je nahajal v Židovski ulici. Na vratih napis: Slavko Sušnik. V isti stavbi je leta 1940 stanoval Dragotin Slekovec, kapetan, pozneje major, rojen 1898 v Sarajevu. Po vojni je delal v Slovenija-eksportu. Center v Ljubljani je dobro sodeloval s centrom na Sušaku, ki ga je pred tem vodil Dragotin Slekovec. Obveščevalni častniki Slekovec, Simončič in Tomič so se poznali že od prej. Skupaj so obiskovali obveščevalni tečaj v Beogradu leta 1930.
- Str. 152–156: Iz ARS III, ZA 405-13, *Zaslišanje oseb o JOS* zvemo, da je Gestapo zasliševal majorja Slekovca v vojnem taborišču Spital (netočno, opomba MFK – Lienz) julija 1942. Slekovec je ščitil tiste (Bizjaka), ki so jih zajeli Nemci, bremenil pa tiste, ki so bili mrtvi (Plhak). Ob odhodu pa Plhak registra svojih agentov in sodelavcev ni dal nasledniku Slekovcu, ampak ga je izročil Britancem (netočno,

² Jerca Vodušek Starič, *Slovenski špijoni in SOE 1938–1942*, samozaložba, 2002, Ljubljana.

opomba MFK – ob primopredaji je vedno navzoč predpostavljeni starešina, ki odloča komu se bo kaj predajala na zvezo, Danilo Zelen je gotovo bil predan na zvezo majorju Slekovcu saj je bil že njegov tajni sodelavec na Reki). Sledi ocena slovenske Udbe: major Slekovec ni bil človek Plhakovega kova. Bil je oficir v pravem pomenu besede. Zahteval je natančnost, poročila o vsem in raziskal je vsako nepravilnost, s podrejenimi je vedno govoril srbsko. Tudi zvez z Britanci ni imel niti se je z njimi sestajal. V Beograd je sporočil, da je Plhak svoje sodelavce izročil Britancem. 1. aprila 1941 je major Slekovec dobil ukaz, da dolžnost izroči majorju Predragu Stefanoviću (po letu 1945 je postal podpolkovnik JLA).

- Str. 210: Orožnik Lazić iz Celja je bil nemški agent, zaprt in izpuščen, pa je major Slekovec dosegel, da so ga ponovno aretirali.
- Str. 271: Kapetan Slekovec je 1930 v Zadru proti Italijanom angažiral za sodelovanje Stanoje Simića, poznejšega konzula.
- Str. 321: 1. maja 1941 (netočno, opomba MFK – 17. ali 20. aprila 1941) so Nemci zajeli majorja Slekovca, ki je vso vojno ostal v nemškem ujetništvu.
- Str. 415: Dragotin Slekovec je bil po zaslišanju na Udbi Slovenije angažiran za sodelovanje in dobil agenturno ime »Savinjčan«.

V svoji knjigi *Legendarni slovenski obveščevalci*³ sem majorja Draga Slekovca omenil 18 krat na str. 125–143 v poglavju z naslovom:

Emil Wedam – poročnik nemškega Abwehra, tajni sodelavec ljubljanskega vojaškega obveščevalnega centra, slovenski supervohun.

Celotni primer, ki ga je nadvse uspešno vodil major Drago Slekovec, novi načelnik Obveščevalnega centra v Ljubljani, sem podrobno predstavil v omenjenem poglavju in pod naslednjimi naslovi:

- **Abwehrstelle Celovec – avstrijsko-slovenska sestava**
- **Center vojaške obveščevalne službe VKJ v Ljubljani**
- **Velikanski uspeh – direktni obveščevalni vdor v Abst Celovec**
- **Dvojnik ključa od sefa šefa Abst, največji obveščevalni uspeh slovenskega agenta**

Na podlagi skopih podatkov sem lahko opravil rekonstrukcijo primera: že na Sušaku je Slekovec spoznal Wedama in ga pridobil za tajno sodelovanje z nalogo, da se vrine v nemško vojaško obveščevalno službo. Tako je poročnik Wedam uspel postati prevajalec v Abwehrovem obveščevalnem centru v Celovcu.

- **Odločilni uspeh – prvo obveščevalno sporočilo o napadu na Jugoslavijo**

Poleg ostalih podatkov je poročnik Abwehra Wedam poslal v Ljubljano strateško informacijo o začetku nemške agresije na Jugoslavijo – bombni napad na Beograd. Depeša je glasila takole:

³ Ibidem

»Napad na Jugoslavijo 31. marca + 5x. Bombardiranje Beograda 31. marca + 5x. Trajanje 4–6 ur. Isti čas velja za vse organizacije »Jupiter«. Nepretrgoma na sprejemu Maribor in Ljubljana 30. marca + 5x00.«

Nemci so datume še posebej kodirali, pri čemer je 5x pomenilo »pet dni pozneje v naslednjem mesecu«. Torej, napad na Jugoslavijo in bombardiranje Beograda se bo začelo 5. aprila 1941! (V naslednji depeši je sledil popravek – 6. aprila 1941).

- **Tragičen konec obveščevalnega para (obsodba na smrt – 14. 5., ustrelitev pa 22. 7. 1943)**
- **Preverjanje podatkov – poskus Gestapa, da zabriše sledove jugoslovanskega obveščevalnega vdora v celovški Abwehrstelle**
- **Nacistično »ljudsko sodišče« 1943 v Berlinu – obtožnica, sodba in obrazložitev**

Podrobno sem raziskal potek preiskave in sojenje. Zanimivo je predvsem to, da gestapovci niso ugotovili glavnega podatka, ki ga je Wedam ob pomoči Marije Tomaševe poslal v Ljubljano. Oba sta, kljub grozovitemu mučenju, priznala samo nepomembne stvari. Pridobil sem tudi nemške dokumente, iz katerih je vidno, da sta bila obsojena in ustreljena šele 22. 7. 1943, ne pa leta 1941, kakor so »poročali« nekateri domači feljtonisti.

Raziskovalcem se le redkokdaj nasmehne sreča.

Meni se je tokrat zares zgodilo, pa čeprav sem dobil v roke najbolj grozljivi dokument – smrtno obsodbo dveh vrhunskih tajnih sodelavcev. Zgodba je seveda tudi romantično obarvana, saj sta Marija Tomaš in Emil Wedam bila ljubimca, v usodnem trenutku pa sta tudi žrtvovala življenje na oltar nekoč obljubljenе domovine – Jugoslavije!

Če je verjeti nemškim (gestapovskim) dokumentom (obrazložitvi sodbe, tudi bolj podrobni obtožnici in ostalim), potem je gotovo samo to, da sta Wedam in Tomaševa priznala, prostovoljno ali pa po mučenju, samo nebistvene in celo smešne stvari (golobja pošta), medtem ko bistvenega podatka, da je poročnik Wedam imel dvojnik ključa od šefove železne blagajne in je lahko prebiral najbolj zaupne dokumente, tudi tistega o napadu na Jugoslavijo aprila 1941, gestapovci niso zvedeli niti odkrili. Manj je verjetno, da so gestapovci prikrili celotno zadevo.

Zato si poročnik Emil Wedam zares zasluži avreolo slovenskega vojaškega supervohuna. Poklon velja tudi njegovi sodelavki Mariji Tomaš, saj sta v boju proti nemškemu nacionalizmu na oltar obljubljenе domovine položila ne samo svojo ljubezen, temveč tudi žrtvovala svoji življenji.

V zgodovini obveščevalnih služb se podobni uspehi (prodor v tuji vojaški obveščevalni center) pripisujejo operativcu – načelniku, ki je bil nosilec celotne akcije. In podpolkovnik Drago Slekovec je bil izredno uspešen obveščevalec, saj mu je uspel celo prodor v Abwehrov center v Celovcu, obenem pa je prvi izvedel za nemški napad na Jugoslavijo, kar se navadno pripisuje polkovniku Vladimirju Vauhniku, vojaškemu atašeju v Berlinu, ki je isti podatek izvedel nekaj dni kasneje (v istem zaporu je pristal na sodelovanje z nemškim SD)! Žal pa strateški obveščevalni podatek sploh ni bil izkoriščen, saj so odgovorni voditelji Kraljevine Jugoslavije domnevali, da gre za britansko provokacijo.

V sprotni priponki 61 na str. 125 sem zapisal:

V dislociranem AS 1931 Rsnz, škatla 942, se nahajajo zapisniki zaslišanj podpolkovnika Draga Slekovca, ki so jih opravili v Udbi Slovenije (in Hrvaške) med leti 1949–1950, ko so pripravljali rekonstrukcijo delovanja nemške obveščevalne službe. Podpolkovnik Drago Slekovec, rojen 20. 10. 1898 v Sarajevu, od maja 1940 do 1. 4. 1941 načelnik vojaškega obveščevalnega centra VKJ v Ljubljani, nakar je bil premeščen v Niš, kjer je bil nato tudi zajet, pa je vse do 1945 bil v nemškem ujetništvu. Bil je večkrat zaslišan s strani Gestapa in Ovre, vendar je izjavil, da ni izdal svojih glavnih sodelavcev niti sprejel ponudbe o sodelovanju.

Dne 3. 9. 2010 sem podrobno pregledal vse zapisnike zaslišanj podpolkovnika Draga Slekovca na Udbi Slovenije leta 1950, vendar v njih nisem nikjer našel omembe Wedama in Tomaševe. Le v zapisniku z dne 25. 2. 1949, str. 339, ki pa je opravljen na Udbi v Zagrebu, je podpolkovnik Slekovec omenil, da je v Sušaku imel stike z nekim Millerjem, pripadnikom avstro-ogrske vojne mornarice, kar se mi je zdela kot aluzija na Wedama. Seveda pa niso znani (ohranjeni?) gestapovski in ovrovski zapisniki zaslišanj ujetega podpolkovnika Slekovca.

Osebni in družinski podatki

Na pobudo družine Slekovec (vnukinje Brede in sina Aleksandra Slekovca) sem se odločil za pisanje in objavo strokovnega članka o podpolkovniku Dragu Slekovcu, vrhunskem obveščevalcu VKJ, saj doslej slovenski strokovni (zgodovinski, vojaški) javnosti ni bil celoviteje predstavljen.

Pokrajina: (Provincia):		Godina, mjesec, dan (Anno, mensis, dies)		Kršćenik (Baptisati)		Roditelji (Parentum)	
(Nad-) Biskupija: (Arch-) Diocesis:		had se je rodio (natiuitus)	had se je kršćenil (colatus S. Baptismatis)	Ime ma (nomen)	Ime, preime i oboje roditeljev (nomen, cognomen et cognatio)	Kraj, mesto, gdje stanuje i pod kojim kćerim brojem: kod tro- straničnog i tročlinog crkovišnog distrikta, distrikta, locusa, domicilii et cuius domus, opus, aedificatus etiam juri indigenatus adnotetur	
Sarajevo		1898	20. 10.	Karlo	Alvis Slekovec roditelj i Asi ja naj čati.	Sarajevo Kermaljeva bolnica Konovići, Luttenberg, Hajdučka.	
Da je to sve tako nadjeno i u narječju točno prepisano vlastoručnim p. pisom i Inpinim pečatim u svjedoči. (Super quibus taliter repertis ac isthuc genuine transcriptis has propriae manus subscriptione parochi U Sarajevu dne 25. mjeseca augusta Datum die mensis							

Krstni list – Karlo Slekovec, 1898, Sarajevo
(Zasebni arhiv A. Slekovca)

Drago (Karl) Alojza (Vjekoslav) Slekovec, pehotni podpolkovnik obveščevalne službe Vojske Kraljevine Jugoslavije, je bil rojen 20. 10. 1898 v Sarajevu, Bosna (v kadrovskem dosjeju VKJ je napačno naveden kraj rojstva – Logarovci pri Ljutomeru). Oče je izviral iz bogate kmečke družine v vasi Kokoriči pri Križevcih. Torej, Prlek!

Njegov oče Alojz, tudi Vjekoslav (1866–1945), je bil po poklicu višji računski svetnik in je od leta 1890 služboval v Sarajevu. Leta 1897 se je poročil z Marijo roj. Gatti, Korošico, ki je živela pri bratu v Sarajevu. Imela sta dva sinova – poleg Draga tudi Ivana (1901). Po upokojitvi 1921 sta živela v Ljutomeru.



Družina Slekovec (oče Alojz, mati Marija in brata Drago in Ivan), Ljutomer, 1918

(Vir: zasebni album A. Slekovca)

V Sarajevu je leta 1908 končal osnovno šolo in leta 1916 maturiral na t. i. »Veliki šoli Franja Josipa« (realni gimnaziji). Študij je nameraval nadaljevati na tehnični fakulteti v Gradcu, vendar je bil takoj po maturi vpoklican v AOV.

Med službovanjem v 39. pehotnem polku v Celju se je kot kapetan II. razreda dne 28. 2. 1929 v Ljutomeru poročil z Marijo, roj. Streinigg (1908–2009), uslužbenko s končano trgovsko akademijo. V zakonu sta imela sina Aleksandra (1930), univ. dipl. ing. gradb., upokojenec, živi v Izoli. On mi je tudi posredoval dokumente in fotografije iz očetove zapuščine, seveda, brez spominov, saj obveščevalci le-teh navadno ne pišejo.



Marija in Drago, poročna, Ljutomer, 1929
(Vir: zasebni album A. Slekovca)

Aleksander je bil poročen z Dagmar, roj. Škerlj (1929–2012), prof. biologije in prizadevno rodoslovko, iz znane vipavske in novomeške družine dr. Boža Škerlja, prvega doktorja antropologije v Sloveniji in Čehinje Ružene Kropač, profesorice biologije. V zakonu so se jima rodile tri hčerke: Breda, Eva in Nadja⁴.

Častnik treh vojska: avstro-ogrske, slovenske generala Maistra in Kraljevine Jugoslavije ter nemški ujetnik

Takoj po maturi je bil 15. 7. 1916 vpoklican v avstro-ogrsko vojsko, v 87. pehotni celjski polk, nazadnje pa je bil v 117. pehotnem polku, ki je bil formiran leta 1918. Končal je enoletno šolo za rezervne pehotne častnike (1. 6. 1916–1. 3. 1917). 1. 11. 1916 je v šoli dobil čin desetnika (kaplarja), 1. 5. 1917 nižjega vodnika (podnarednika) – mitraljezec in nazadnje 1. 9. 1917 čin praporščaka (prvi častniški čin) – poveljnik mitralješkega oddelka. Bil je poslan na soško in tirolsko fronto, kjer je bil ranjen in je tudi prejel odlikovanje.

Ranjen je bil 3. 8. 1917 na soški fronti v bojih za Sv. Gabriel (krogla in vbod z bajonetom v desno podlaktnico – težave pri pisanju) in 5. 8. 1918 na tirolski fronti – v Dolomitih 8zastrupitev s fozgenom).

Zato je sledil umik s frontne črte, pa je bil od 1. 8. do 1. 12. 1918 poveljnik železniške postaje v Celju.

⁴ Spletni leksikon *Primorci.si* – Dagmar, Slekovec.

Iz dunajskega vojnega arhiva so sinu Aleksandru sporočili, da nimajo kadrovskega dosjeja za podporočnika Karla (Draga) Slekovca, ker ga je verjetno maja 1941 izvzel Gestapo ali pa je bil že prej poslan vojaškemu arhivu VKJ v Beogradu.

Klemen L., zgodovinar in raziskovalec zgodovine 87. peh. polka, je leta 2012 z istega naslova na Dunaju pridobil le (slabo) kopijo Belohnungsantraga 117 peh. polka – predlog za odlikovanje. V sestavu 117 peh. polka je bil tudi 3. bataljon 87. peh. polka iz Celja, v katerem se je nahajal tudi praporščak Karl Slekovec. Iz dokumenta je bilo mogoče razbrati le, da je podporočnik Slekovec dne 2. 9. 1917 predlagan za odlikovanja.

Na osnovi tega podatka je vneti raziskovalec ugotovil tudi dragocen podatek: 87. peh. polk je bil do 31. 8. 1917 na položajih Sv. Gabriela (kota 646 m), z izjemo oddelka mitraljezov, ki mu je poveljeval praporščak Slekovec, in XIX. pohodnega bataljona, ki sta ostala na obrambni črti sedlo Dol-Zagorje vse do 3. 9. 1917! Torej je preživel pekel Gabriela in bil samo ranjen!

K. u. k. Infanterieregiment Nr. 117		30. FEBRUAR 1918	
Zu Nr. 221/18		Slekovec	
Belohnungsantrag		69	
1	Charge	Antragsteller	
2	Vor- und Zuname	Karl Slekovec	
3	Standeskörper	L. K. 87	
4	Diensteseinteilung	1. Bataillon bei 3. Bataillon 87. I. R. (III/87)	
5	Personaldaten	45. 1918 Nr. 3615 (21. 10. 1918)	
6	Anlass (Waffentat, Dienstleistung usw.) bei Angabe von Ort und Zeit	Die folgende Handlung vor dem Feind... (detailed handwritten account of military actions and bravery)	
7	Seit wann im Felde (von - bis)	2. 9. 1917	
8	Verwundet, gefallen, vermisst oder kriegsgefangen	(2. 9. 1917 verwundet)	
9	Etwas unerledigter Antrag		
10	Besitz bereits inländische Frieisene- und Kriegesdekorationen	0 P. u. d. B. am 21. 5. 1918	
11	Antrag des Verfassers	F. v. S. u. d. m. d. I. R. am 24. 7. 1918	
12	Datum und Unterschrift des Verfassers	24. 7. 1918 am 24. 7. 1918	
13-16	Begutachtung und Antrag des	Brigadiers	K. u. k. 36. Infanteriebrigadekommando M. V. K. (K. D.)
		Divisionärs	K. u. k. Infanteriebrigadekommando 14
		Korps-Kommandanten	K. u. k. VI. Korpskommando
		Armee-Kommandanten	K. u. k. II. Armeekommando M. V. K. (K. D.)
17	Für eventuelle Bemerkungen und Anträge sonstiger Kommandanten und Dienststellen	Für eventuelle Bemerkungen und Anträge sonstiger Kommandanten und Dienststellen	

260940

Belohnungsantrag (predlog za odlikovanje)

117. pešpolka, 30. 7. 1918

(Vir: dunajski vojni arhiv, zasebni arhiv A. Slekovca)

Dne 1. 2. 1918 pa je bil povišan v čin pehotnega podporočnika. Končal je tudi minersko-saperski in t. i. »jurišni« tečaj. Bil je nosilec treh vojaških odlikovanj.



*

3. celjski prostovoljski bataljon 39. pešpolka, 1918/19,

*** poročnik Drago Slekovec, sedi v prvi vrsti**

(Vir: zasebni album A. Slekovca)

Po razpadu Avstro-Ogrske se je Drago Slekovec 1. 11. 1918 kot prostovoljec priključil slovenski vojski generala Rudolfa Maistra kot pehotni poročnik in poveljnik strojniškega (mitralješkega oddelka (8 težkih strojnic, mitraljezov) v Celjskem prostovoljskem bataljonu. Najprej je sodeloval pri razoroževanju avstrijskih enot v Maribor, nato pa je bil poslan na Koroško, v enoto, ki ji je poveljeval major Anton Kos. V bojih za Črno, 28. 5. 1919, se je odlikoval z izrednim pogumom, zato je bil odlikovan z zlato medaljo za hrabrost⁵. Nekoč je doma povedal, da se je nahajal na Koroškem v bojni skupini nadporočnika Franja Malgaja, ko je le-ta pogumno padel (naredil častni samomor, da ne bi ranjen padel v roke krutim avstrijskim brambovcem) na Tolstem vrhu⁶ (Zanimivo je, da kljub prigovarjanju koroških borcev ni hotel napisati svojega pričevanja, seveda z razlogom)! V Celovškem odredu, ki je sodeloval pri napadu na Koroško, je do 20. aprila 1920 opravljal dolžnost obveščevalnega častnika. O tem je sam povedal naslednje⁷:

Dne 1. 11. 1918 sem vstopil v Celjski prostovoljni bataljon v Celju v činu rez. peh. podporočnika. Celjski bataljon je takoj po formiranju poslan v Maribor na razpolago generalu Maistru ter sodeloval pri razorožitvi nemških formacij v Mariboru. Po izvršeni nalogi je bataljon odšel na Koroško – Velikovški mostobran.

Po umiku z Velikovškega mostobrana v Dravogradu je bataljon dopolnjen in je potem kot 3. bataljon Celjskega pešpolka sodeloval v spomladanski ofenzivi 1919 v bojih pri Črni na Koroškem (kjer je bil odlikovan z zlato medaljo za pogum), Sv. Pavlu v Labodski dolini,

⁵ Marijan F. Kranjc, *Odlikovanci na koroški fronti 1918–1920* – prof. zgod. L. Klemen iz Novega mesta, raziskovalec 87. celjskega polka, je leta 2012 ugotovil, da je na seznamu odlikovancev napačno naveden Senegačnik Drago namesto Slekovec, kar sem tudi popravil in objavil na svoji spletni strani.

⁶ Marijan F. Kranjc, *Franjo Malgaj, Vojni spomini*, Pro-Andy, 2010, Maribor. Po moji inačici je izvršil častni samomor, da ne bil ranjen padel v roke brambovcem avstrijske vojske. V Malgajevih spominih se Drago Slekovec ne omenja.

⁷ Zvezi prostovoljcev borcev za severno mejo 1918–1919 – Mestni odbor Ljubljana, 6. 9. 1967 – poslani podatki po zahtevi iz krožnice št. 2.

Velikovcu in Trušnjah, kjer so se boji končali, pa je tako 3. bataljon zasedel demarkacijsko črto Vetrinje – Vrba na Vrbskem jezeru.

Do 1. 9. 1919 sem bil na dolžnosti poveljnika mitralješke čete 3. bataljona, zatem pa do 3. 3. 1920 drugi pribočnik poveljnika Celovškega odreda – majorja Antona Kosa. Marca 1920 smo zapustili severno mejo ... Spomenice nisem dobil.

Njegov bojni tovariš na Koroškem, rez. poročnik Tine Pavlič, je podrobno opisal tudi (svoje) zasluge ter pogum poveljnika strojniške (mitralješke) čete – Draga Slekovca, podporočnika⁸. Zanimiva je tudi Paveličeva navedba, da je poročnik Slekovec leta 1929 v srbsčini napisal (verjetno prevedel) zgodovino 87. Celjskega pehotnega polka.

№ 6-457/2

МИНИСТАРСТВО ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

КАРТОН

ЛИЧНИХ И СЛУЖБЕНИХ ПОДАТАКА ОФИЦИРА (ВОЈНИХ ЧИНОВНИКА)

3) Род или струка	РЕШАДИЈА			
4) Чин	Мас. Војвој			
Презиме	S L E K O V E C			
5) Отацо име	V J E K O S L A V			
Име	D-R-A-G-O-V-I-C-I-N - 2-го			
6) Лични подаци:	Стат:	средњи	Бројка:	стусовани
	Лица:	овално	Уста:	правилна
	Коса:	средња	Брва:	брије
	Очи:	зелене	Особне знаке:	на левој руци осилјени од рана које и на поље
	Нос:	правилан	Особне знаке:	исти
7) Ступањ развојности:	активни			
Година	1920	1921	1922	1923
Страна	91	12		
Број	248	18	2160	

I ЛИЧНИ ПОДАЦИ:

8) Име:	Logarovci	9) Место:	80.
Отац:	Logarovci	Датум рођења:	октобар
Сред:	Ljutomer	(по војској календару)	1898. год.
Ваштара:	Dravica		
Војна округа:	Mariborski		

Karton osebnih in uradnih podatkov

(Vir: arhiv VKJ, Beograd, pridobljeno marca 2016)

Dne 21. 10. 1920 je bil sprejet v Vojsko SHS oz. Kraljevine Jugoslavije⁹ s činom pehotnega podporočnika.

Od 4. do 17. 4. 1932 je obiskoval kratek obveščevalni tečaj v Glavnem GŠ VKJ.

⁸ Tine Pavlič, *Z Malgajem na Koroškem*, TV-15, Ljubljana, 22. 1. 1969 in *Boji za Velikovec pred 50 leti*, TV-15, Ljubljana, 20. 8. 1969.

⁹ Podatki iz kadrovskega dosjeja VKJ so bili pridobljeni leta 2011 po diplomatski poti, na zahtevo, marca 2016 pa tudi kopije.

Napredovanja v Vojski Kraljevine Jugoslavije:

- pehotni poročnik: 1. 10. 1924,
- pehotni kapetan II. razreda: 15. 8. 1929,
- pehotni kapetan I. razreda: 6. 9. 1932,
- pehotni major: 6. 9. 1937.



D. Slekovec, poročnik VKJ, Celje 1925
(Vir: zasebni album A. Slekovca)

Poveljniške dolžnosti:

- peh. podporočnik – poveljnik voda v Dravskem pehotnem polku v Ljubljani od 1. 2. do 1. 5. 1920;
- peh. podporočnik – poveljnik voda v 39. pehotnem polku v Celju od 2. 5. do 17. 7. 1920;
- peh. podporočnik – poveljnik voda v 5. pehotnem polku »Kralja Milana« v Zagrebu od 18. 7. 1920 do 31. 1. 1921;
- peh. podporočnik – poveljnik voda v 11. pehotnem polku »Karadjordja« v Kotorju in Splitu od 1. 2. 1921 do 27. 7. 1922;
- peh. podporočnik – poveljnik mitralješkega oddelka 39. pehotnega polka v Celju od 28. 7. 1922 do 7. 3. 1923;
- peh. podporočnik – poveljnik pregonskega oddelka 39. pehotnega polka v južni Srbiji (Gornji Balvan) od 8. 3. do 10. 5. 1923;
- peh. podporočnik – poveljnik mitralješkega oddelka 39. pehotnega polka v Celju od 11. 5. do 7. 6. 1923;
- peh. podporočnik – poveljnik 2. čete 39. pehotnega polka iz Celja pri blokiranju (zapiranju) meje med Carevim selom in Sasem v južni Srbiji od 8. 6. do 25. 11. 1923;

- peh. podporočnik – poveljnik detaširane čete 39. pehotnega polka iz Celja v Sv. Nikoli (okraj Ovčepolje) in pregonskega oddelka od 26. 11. 1923 do 28. 7. 1924;
- peh. poročnik – poveljnik 10. čete 39. pehotnega polka v Celju od 28. 7. 1924 do 21. 4. 1925;
- na prestajanju sodne kazni v Celju (za KD iz čl. 102 VKZ in čl. 104 AKZ) od 21. 4. do 21. 7. 1925;
- peh. poročnik – poveljnik 10. čete 39. pehotnega polka v Celju od 22. 7. do 1. 12. 1925;
- peh. poročnik – zastopnik pribočnika poveljnika 39. pehotnega polka v Celju od 2. 12. 1925 do 1. 12. 1926;
- peh. poročnik – poveljnik 6. čete 39. pehotnega polka v Celju od 2. 12. 1926 do 15. 12. 1927;
- peh. kapetan II. razreda – v. d. pribočnik poveljnika 39. pehotnega polka v Celju¹⁰ od 16. 12. 1927 do 23. 3. 1930;
- peh. kapetan II. razreda – na službi v obveščevalnem odseku poveljstva pehote Jadranskega divizijskega območja v Splitu od 23. 3. 1930 do 13. 1. 1932;
- peh. kapetan I. razreda – poveljnik 48. obmejne čete v Logatcu (Žireh?) od 18. 1. 1932 do 25. 5. 1937;
- peh. major – na službi v Obveščevalnem oddelku Glavnega GŠ VKJ (štab 2. planinskega pehotnega polka) – načelnik obveščevalnega centra na Sušaku od 5. 6. 1937 do 26. 6. 1940;
- peh. major – na službi v Obveščevalnem oddelku Glavnega GŠ VKJ (v štabu Dravskega divizijskega območja) – načelnik obveščevalnega centra v Ljubljani od 26. 6. 1940 do 1. 4. 1941;
- peh. major – na službi v Obveščevalnem oddelku Glavnega GŠ VKJ (načelnik obveščevalnega oddelka v štabu 5. armade v Nišu) od 2. 4. 1941 do 17. 4. 1941, ko je bil zajet s strani nemške vojske.

Odlikovanja:

- zlata medalja za pogum – na Koroški fronti (11. 4. 1920),
- medalja za vojaške vrline (5. 1. 1928),
- zlata medalja za prizadevno službovanje (1933),
- red jugoslovanske krone 5. stopnje (1937),
- spomenica za boje pri osvoboditvi severnih krajev Jugoslavije 1918–1919 (priznan leta 1940, spominski znak 1918–1919 pa je dejansko prejel šele 1. 11. 1979 v Ljubljani).

Načelnik obveščevalnega oddelka Glavnega GŠ VKJ je konec leta 1940 majorju Dragu Slekovcu napisal zelo pozitivno uradno oceno in predlagal, da se 6. 9. 1941 poviša v čin pehotnega podpolkovnika!

¹⁰ Poveljnik je bil polkovnik Jovan M. Naumović, ki je nato bil povišan v čin brigadnega generala in postavljen za poveljnika Jadranske divizije v Splitu, pa s seboj povedel tudi svojega pribočnika Draga Slekovca, ki je potem v Splitu že leta 1930 prešel v obveščevalno službo. Polkovnika Naumovića so poznali tudi Slekovčevi stari.



Prva medalja v VKJ, Celje, 1928
(Vir: zasebni album A. Slekovca)

Vrhunski obveščevalec – načelnik slovitnega obveščevalnega centra VKJ v Ljubljani

Omenil sem že, da je poročnik Slekovec že leta 1920 v Celovškem odredu na Koroškem opravljal dolžnost obveščevalnega častnika. V letih 1930–1932 je v Splitu v poveljstvu Jadranske divizije vršil dolžnost v obveščevalnem odseku, potem pa je bil postavljen za poveljnika 48. obmejne čete v Logatcu s tem, da je aprila 1932 opravil kratek obveščevalni tečaj v Obveščevalnem oddelku GGŠ VKJ v Beogradu.

Potrebno je povedati, da so bili poveljniki obmejnih čet tudi kandidati za obveščevalne častnike, le da niso še imeli na zvezi tajnih sodelavcev. Vsekakor je prav gotovo, da je bil kapetan Slekovec prav v Logatcu seznanjen z dinamiko obveščevalnega delovanja proti Italiji, pa je tako spoznal tudi vse druge dejavnosti, ki so se dogajale na sami meji (ilegalni prihodi primorskih beguncev, prehodi tajnih sodelavcev, diverzantov in teroristov v Italijo, prenosi orožja, eksploziva in propagandnega materiala na Primorsko).

Spoznal je tudi druge dejavnosti, npr. kontrabande oz. tihotapljenje prek meje. Ko so nekoč z očetom gledali na TV nek dogodek v katerem je sodeloval generalpolkovnik Rade Pehaček, se je spomnil, da so obmejni organi Pehačka nekajkrat zaprli zaradi zarotniškega delovanja. Zelo je verjetno, da je tudi kapetan Slekovec imel opravka z mnogimi orjunaši, ki so v Italiji izvajali razne nasilne akcije. Gotovo je pa tudi, da je aktivno sodeloval v mnogih tajnih akcijah, ki so jih obveščevalni organi VKJ načrtovali in izvajali s pomočjo izbranih pripadnikov organizacije TIGR na Primorskem.



Kapetan D. Slekovec (na levi), Logatec, 1935
(Vir: zasebni album A. Slekovca)

Kot načelnik obveščevalnega centra na Sušaku je kapetan Slekovec v obdobju 1937–1940 uspešno opravil številne naloge. Čeprav o tem ni ohranjenih uradnih podatkov, lahko iz spominskih virov navedem, da je za tajno sodelovanje pridobil Viktorja Bobka in tudi Danila Zelena, oba vidna člana organizacije TIGR. Zanimiv pa je tudi podatek, da sta na Sušaku z njim imela stike poznejši francoski general Berthouard in dr. Otto Pünter, predstavnik španske republikanske vlade u Bernu, katerima je kapetan Slekovec tajno pošiljal vse dostopne podatke o namerah italijanske vojske v Španiji¹¹, kar pomeni, da je tudi kapetan Slekovec kot antifašist aktivno sodeloval s KPJ v tajni vojni proti fašizmu v Španiji! Znano je tudi, da je uspel plasirati svoje tajne sodelavce v centre italijanske, avstrijske in nemške vojaške obveščevalne službe.

¹¹ V pismih Aleksandru Slekovcu z dne 20. 2. in 5. 3. 1987 je znani novinar in publicist Mihailo Marić iz Beograda sporočil podatke, ki jih je dobil od svojega znanca dr. Otta Pünterja iz Berna. Španska državljanska vojna je trajala od 17. julija 1936 do 28. marca 1939.



Službena izkaznica Obveščevalnega oddelka GGŠ VKJ, 1940
(Vir: zasebni arhiv A. Slekovca)

Na pritisk italijanske in nemške diplomacije je bil v začetku aprila 1941 premeščen v Niš na dolžnost načelnika obveščevalnega odseka v štabu 5. armade VKJ. Dne 17. 4. 1941 je bil z armadnim štabom zajet v okolici Knića, sredi Šumadije v Srbiji.



Nemški ujetnik št. 6277, 1941
(Zasebni album A. Slekovca)

V nemškem ujetništvu je bil najprej v taborišču Spital, nato pa od 6. 12. 1941 do 15. 5. 1942 v gestapovskem zaporu v Lienzu, kjer je bil pod posebnim režimom in zaslišan s strani Gestapa in italijanske Ovre. Psihično in fizično so ga mučili, da bi izdal svoje tajne sodelavce. Gestapovci so mu celo nudili vrnitev k družini in lepo službo v Sloveniji, seveda pod pogojem, da sprejme sodelovanje z Gestapom in svoje tajne sodelavce usmeri proti zahodnim zaveznikom in partizanom v Sloveniji. Slekovca je vse ponudbe Gestapa in Ovre zavrnil in ostal zvest svoji častniški prisegi. Ostanek ujetništva je preživel v Hammelburgu na Saali.



Št. 6277, Oflag XVIII – 8/a, Lienz, 24. 3. 1942
(Zasebni album A. Slekovca)

Nezaslužen zaton – usoda slovenskih obveščevalcev



Drago Slekovec (1898–1986)
(Vir: Google, Slike)

Iz ujetništva se je k družini v Ljubljano vrnil 26. 6. 1945. Dne 10. 2. 1949 je bil celo aretiran in zaslišan s strani hrvaške in slovenske Ozne. Seveda je bil tudi odpuščen iz

podjetja Slovenija – Export v Ljubljani, šele 27. 5. 1949 je bil preklican nalog o aretaciji in mu je podjetje izplačalo zaostanke prihodkov. Nihče pa ni potem urgiral pri JLA, saj zaradi sumov takratne Ozne ni bil sprejet v JLA. Menda je bil celo degradiran in razporejen v rezervni sestav kot navaden vojak. Kakšna krivica!

Šele 15. 3. 1975 so mu podelili plaketo kot prostovoljcu in borcu v bojih za severno mejo v letih 1918–1919, četudi je že leta 1940 kot major VKJ prejel spomenico za boje pri osvoboditvi severnih krajev Jugoslavije 1918–1919¹². Po ukazu kralja Petra II iz leta 1944 pa je vsem bivšim pripadnikom VKJ – ujetnikom in častnikom Jugoslovanske vojske v domovini ali izven nje avtomatsko pripadal višji čin, torej gre tudi Dragu Slekovcu čin pehotnega podpolkovnika.



Plaketa »koroškemu borcu«, 1975
(Zasebni arhiv A. Slekovca)

Ker ni bil sprejet v JLA, se je že avgusta 1945 zaposlil v Zavodu za posebne nabave, leta 1947 v trgovskem podjetju Slovenija – Exsport in leta 1950 v Slovenija – lesu v Ljubljani, kjer je honorarno delal tudi po upokojitvi 1952. leta. Umrl je 8.3.1986, star 88 let, in je pokopan v Ljubljani.

¹² Službeni vojni list Vojske Kraljevine Jugoslavije, 1940, str. 1611–1613.

O svojem delu in življenju ni rad govoril. Bil je pod kontrolo SDV, saj je tudi na seznamu www.udba.net, dr. Staričeva pa ga je v svoji knjigi (str. 415) celo omenila kot agenta s psevdonimom »Savinjčan«. Do konca življenja je spoštoval prvo pravilo vseh obveščevalcev – RESNICO ponesi v grob!

Zato tudi nisem ponovno brskal po papirjih, ki jih je shranila slovenska Udba, saj je očitno, da je uradna partijska in vojaška oblast zamolčala pogumnega slovenskega častnika in vrhunskega obveščevalca!

No, zgodovina se očitno ponavlja.